

متناسب سازی توسعه آموزش با نیازهای استانی آمایش سرزمین و آمایش آموزش عالی

علیرضا شکیبایی

آمایش سرزمین، نوعی برنامه ریزی بلندمدت برای توزیع بهتر جمعیت، امکانات و فعالیت های مختلف به منظور افزایش رفاه، بهره‌ورسازی، هماهنگی و توازن جامعه است که رابطه میان انسان، فضا و فعالیت های انسان در فضا را تنظیم می کند تا بهره برداری عقلایی از تمام امکانات را میسر و قابلیت هایی را برای برآورده ساختن نیازهای جامعه فراهم سازد. آمایش سرزمین، حلقه پیوند دهنده برنامه های ملی با برنامه های بخشی است که برنامه ریزی بخش آموزش عالی از این قاعده مستثنی نیست، در این راستا با نگاه استراتژیک و درازمدت، سند چشم انداز بیست ساله، گام ارزشمندی در جهت دهی فعالیت های کشور برای رسیدن به توسعه بوده است. از مهمترین فرازهای سند، توجه ویژه به جایگاه ایران در افاق ۱۴۰۴ در حوزه علم و فناوری است. بدیهی است تحقق اهداف سند چشم انداز منوط به مدیریت و تدبیر جامع است. همچنین می طلبد در حوزه مدیریتی علم و فناوری و آموزش عالی، مهمترین عوامل شناسایی شده و برنامه های مناسب در این زمینه طراحی و اجرا گردند. بخش آموزش عالی می تواند ضمن پیگیری اهداف اصلی خود یعنی ارتقای سطح و کیفیت سرمایه انسانی کشور در ابعاد مختلف به ویژه در انتخاب مکان طرح ها و پروژه های سرمایه گذاری خود در راستای تحقق اهداف کلی آمایش به خوبی عمل کند. آمایش سرزمین، در میان برنامه یزان بخشی، مفهومی ناشناخته دارد بنابراین تشریح مفهوم و ویژگی های آن در بیان اهمیت آموزش عالی و نیز انتظارات برنامه ریزان بخشی از آن ضروری است. آمایش سرزمین و آموزش عالی تأثیری دوسویه بر یکدیگر دارند یعنی فعالیت های آموزش عالی بر آمایش سرزمین موثر است و آمایش نیز می تواند در راهنمایی آموزش عالی برای تنظیم برنامه های خود، موثر باشد. طرح آمایش آموزش عالی از سال ۱۳۸۸ در کشور مطرح و به عنوان یکی از برنامه های اصلی و کلان وزارت علوم، تحقیقات و فناوری با توجه به بحث تحول در نظام آموزش عالی در برنامه پنجم توسعه شاخته شده است که توسعه هدفمند آموزش عالی را دنبال می کند. برخی از اهداف این طرح عبارتند از: متناسب سازی توسعه آموزش عالی با نیازهای استانی، ملی، منطقه ای و بین المللی، ایجاد تناسب بین رشته ها و اهداف آموزش عالی، بازنگری و تدوین برنامه های درسی متناسب با اهداف آموزش عالی به ویژه در حوزه علوم انسانی، ایجاد ارتباط موثر بین دانشگاه ها و دستگاه های اجرایی بخش های غیردولتی در جهت ارتقا مهارت و به کارگیری یافته های علمی و اصلاح و به روزرسانی زیرساخت مدیریت آموزش دانشگاه ها. به نظر می رسد برای پاسخگویی به گسترش آموزش عالی به عنوان زیرساخت اصلی، طرح مهمی است که نیازمند مشارکت صاحب نظران و توجه به فرآیند مطالعات آمایش سرزمین و در ارتباط با آن است که می تواند در تحول گام اساسی ایجاد نماید. با این حال مقوله هایی نیز در آن دیده می شود که چندان ارتباطی با این طرح ندارد به عنوان مثال می توان به مقوله ساختار سازی و ایجاد نهاد تضمین کیفیت و نظارت مستمر بر آموزش عالی اشاره نمود. در همین راستا آموزش عالی استان کرمان در سال ۱۳۵۴ با پذیرش ۹۰ دانشجو به همت خیری به نام مهندس افضلی پور بنیان گذاشته شد. وی در تاسیس دانشگاه با دو هدف توازن بخشی بین استان کرمان و دیگر استان ها (محروریت زدایی) و همچنین تامین نیروی انسانی برای اقتصاد استان کرمان و رونق بخشیدن به زندگی و رفاه شهروندان کرمانی دانشگاه را در کرمان راه اندازی کرد. اکنون بعد از ۴۰ سال ساختار آموزش عالی کرمان گسترش یافته است و بیش از ۱۷۰ هزار دانشجو در ۱۰۰ مرکز دانشگاهی در استان در حال تحصیل هستند.

* عضو هیات علمی دانشگاه شهید باهنر کرمان

فرصت های قانونی برای بهبود فضای کسب و کار خون تازه در رگ های بخش خصوصی

محمد رضا پور ابراهیمی

سخت شدن شرایط برای فعالیت بخش خصوصی به دلایلی مثل تحریم، نوسان نرخ ارز، کارکرد نامناسب قوانین سابق و برخی دیگر از عوامل، باعث شد تا هر یک دست اندر کاران اقتصاد کشور در حوزه فعالیت خود، راهی برای بهبود فضای فعالیت بخش خصوصی در اقتصاد کشور باز کنند.

در این بین طرح ها و لوایح مهمی در زمینه اقتصادی و بهبود فضای کسب و کار در مجلس شورای اسلامی به تصویب نمایندگان رسید که هم اکنون پس از تایید شورای نگهبان تبدیل به قانون شده است که به چند مورد آن اشاره می شود:

قانون اصلاح موادی از اصل ۴۴:

یکی از طرح های مهم پیشنهاد طرح اصلاح مواد (۱)، (۶) و (۷) قانون اجرای سیاست های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی (قانون شفافیت ساختار و اطلاعات مالی شرکت ها و نگاه های دولتی) بود که تبدیل به قانون شد. در این قانون مجموعه شهرداری ها، بنیادهای نظامی که شرکت های اقتصادی دارند، سازمان ها و شرکت های خیریه کشور، نهادها و سازمان های وقفی، صندوق های بازنشستگی کشوری و لشکری و نهادهای انقلاب اسلامی موظف هستند اطلاعات مالی خود را شفاف سازی کرده و آنرا نزد سازمان بورس و اوراق بهادار افشا کنند.

• **قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت:** در این قانون موادی در خصوص ثبات، پایداری و تعادل بین مصارف و منابع صندوق های بیمه و بازنشستگی، بحث بیمه کارگاه های کشاورزی مشمول قانون معافیت از پرداخت سهم بیمه کارفرمایی که حداکثر ۵ نفر کارگر دارند. بدهی دولت به بازنشستگان نیروهای مسلح، مکلف کردن سازمان تامین اجتماعی به بیمه کردن کارگران و پیمانکاران حقیقی و افراد حقوقی و سایر افرادی که به عنوان کارگر یا تحت هر عنوان دیگر طرف قرارداد مخابرات روستایی بوده، مطرح می شود.

• قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقای نظام مالی کشور:

این قانون مواردی چون جلوگیری از ممنوع الخروج نمودن کارفرماتوسط تامین اجتماعی، مکلف کردن سازمان تامین اجتماعی به ارائه اطلاعات کارفرمایان (اشخاص حقوقی) دارای بدهی قطع شده به صورت برخط به سازمان های مشخص شده در قانون، اضافه نمودن یک تبصره به ماده (۳۸) قانون تامین اجتماعی در خصوص معافیت از اعمال ضریب حق بیمه به برخی کارگاه ها را در برمی گیرد.

• قانون نحوه محاسبه و اعمال تسعیر دارایی ها و بدهی های ارزی بانک مرکزی:

این قانون از برداشت غیرقانونی ۷۴ هزار میلیارد تومان توسط دولت دهم جلوگیری و ترازنامه بانک مرکزی را تقویت کرد.

• قانون اصلاح نظام صنفی کشور:

این قانون اصلی ترین قانون حاکم بر روابط اقتصادی افراد جامعه در حوزه توزیع و ساماندهی بازار است. قانون اصلاح نظام صنفی کشور علاوه بر تبیین حقوق و تکالیف افراد و واحدهای صنفی، به معرفی تشکل های صنفی به عنوان یکی از نهادهای ساماندهنده بازار و حوزه توزیع پرداخته و آنها را به رسمیت شناخته است.

• قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز:

این قانون به دلیل افزایش حجم قاچاق کالا و ارز با رویکرد تسهیل تجارت و تشدید برخورد با قاچاق مصوب گردید. اما متأسفانه به دلیل عدم تدوین آیین نامه اجرایی توسط دولت و ابهام برخی دستگاه های اجرایی در خصوص برخی از مفاد این قانون، عملیاتی نگردیده و مجدداً به صورت لایحه توسط دولت ارائه شده است.

* نماینده مردم کرمان و راور در مجلس شورای اسلامی